УДК: 343.126

DOI: <https://doi.org/10.32366/2523-4269-2020-73-4-156-162>

Самко Андрій Вікторович,
магістр юридичних наук
(Академія МВС Республіки Білорусь, м. Мінськ)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3833-962X>

Пилипенко Дмитро Олексійович,
кандидат юридичних наук
(Донецький юридичний інститут МВС України,
м. Кривий Ріг)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1299-6178>

ТРИМАННЯ ПІД ВАРТОЮ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ РЕСПУБЛІКИ БІЛОРУСЬ: УДОСКОНАЛЕННЯ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ ТА ПИТАННЯ ДОКАЗУВАННЯ (ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ)

У статті проведено аналіз особливостей застосування заходу процесуального примусу у вигляді тримання під вартою в кримінальному процесуальному законодавстві Республіки Білорусь, а також у кримінальному процесі України та Республіки Казахстан. Розглянуто позиції науковців у сфері кримінального процесу, які досліджували зазначене питання, та ключові підходи процесуалістів щодо базових нормативних аспектів застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою. Проаналізовано позиції законодавців Республіки Білорусь, Республіки Казахстан та України в контексті розгляду питання нормативної регламентації порядку застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою. Зосереджено увагу на порядку застосування застави як альтернативного процесуального заходу щодо ізоляції особи під час тримання під вартою в кримінальних процесуальних законах зазначених вище держав. Досліджено процесуальні особливості нормативної регламентації застосування застави в законодавстві України та Республіки Казахстан. Сформульовано авторську позицію щодо вказаних питань, а також пропозиції для оптимізації кримінального процесуального законодавства Республіки Білорусь стосовно регламентації застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою.

Ключові слова: кримінальний процес; тримання під вартою; запобіжні заходи; доказування; органи кримінального переслідування.

Постановка проблеми. Дотримання прав, свобод людини й громадянина в суспільстві насамперед можливе за належної правової політики держави в різних галузях діяльності. Зазначена правова політика, безумовно, відображена у відповідних нормативно-правових актах, які регламентують зміст правовідношень у соціальних сферах. Це стосується і кримінальних процесуальних відношень. Увага держави в особі органу законодавчої юрисдикції до нагальних питань нормативної регламентації положень кримінального

процесуального закону, беззаперечно, позитивно впливатиме на якісні критерії регулювання правовідносин у сфері кримінального процесу. У зв'язку з цим особливо значущою для законодавця є проблема актуального й правильного, зважаючи на принципи дотримання прав людини, формулювання процесуальних норм, які регламентують порядок застосування заходу процесуального примусу у вигляді тримання під вартою.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання, пов'язані з регламентацією та застосуванням запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою, досліджувалися такими науковцями, як В. Гончаренко, Ю. Грошевий, М. Карпенко, Л. Лобойко, О. Кориняк, В. Маляренко, Р. Орлов, О. Петрова, Н. Рогатинська, І. Савицька, О. Тищенко, Т. Щерба та іншими.

Метою статті є аналіз кримінального процесуального законодавства Республіки Білорусь, України та Казахстану у сфері нормативної регламентації та процесуального порядку застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою, а також теоретичних позицій науковців щодо цього питання. Зазначене здійснюється з метою оптимізації кримінального процесуального законодавства Республіки Білорусь у контексті впровадження альтернативного процесуального заходу у вигляді застави, а також в цілому нормативного вдосконалення порядку застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою.

Виклад основного матеріалу. Згідно з міжнародно-правовими нормами та принципами показником рівня демократизації правового режиму в державі є рівень забезпечення внутрішнім законодавством свободи та особистої недоторканності громадян [1, с. 2].

Конституція Республіки Білорусь установлює, що людина, її права, свободи та гарантії їхньої реалізації є вищою цінністю та метою суспільства й держави. Держава забезпечує свободу, недоторканність та гідність особи. Обмеження або позбавлення особистої свободи можливе у випадках та в порядку, які встановлено законом.

Унаслідок цього особливо актуальною вважаємо детальну регламентацію відповідних правовідносин у сфері дії державного примусу під час реалізації органами кримінального переслідування владних повноважень у сфері застосування запобіжних заходів. Цей аспект передусім відображено в умовах прямого вторгнення держави у сферу прав та свобод людини із суттєвим їх обмеженням, найвищою формою якого є застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою.

Тримання під вартою, будучи найсуворішим запобіжним заходом, на сьогодні продовжує залишатися одним із найбільш розповсюджених у слідчій практиці Республіки Білорусь. Як зауважує О. В. Петрова, в середньому в державі тримання під вартою застосовують до 35 % осіб, справи щодо обвинувачення яких були направлені до суду. Підписка про невийзд та належну поведінку – приблизно до 60–65 % обвинувачених. При цьому застосування інших запобіжних заходів у сукупності не перевищує 1–2 % [2, с. 206]. Аналогічні висновки зроблені й І. Г. Савицькою, яка досліджувала зазначене питання під час провадження у справах про злочини, скоєні неповнолітніми особами: до найбільш розповсюджених запобіжних заходів, які застосовуються до неповнолітніх підозрюваних, обвинувачених на території Республіки Білорусь та Російської Федерації, належать підписка про невийзд та належну поведінку, нагляд за неповнолітнім підозрюваним або обвинуваченим, а також тримання під вартою. Відсоток застосування до неповнолітніх інших запобіжних заходів коливається в межах 1–2 % [2, с. 92].

Водночас у деяких міжнародних актах передбачено, що тримання під вартою повинно застосовуватися в розумних межах та строках. Так, ч. 3 ст. 5 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод визначено, що кожна особа, заарештована або затримана, негайно доставляється до судді або іншої посадової особи, яка уповноважена законом виконувати судові функції, та має право на судовий розгляд протягом розумного строку або на звільнення до суду [8].

Слід також погодитися з процесуалістами, які наголошують на тому, що «найбільш надійний» запобіжний захід передбачає суттєві матеріальні витрати на забезпечення ізоляції

підозрюваного та обвинуваченого від суспільства, а також перешкоджає особам, щодо яких здійснюється кримінальне переслідування, виконувати трудову діяльність, що є економічно не вигідним [1, с. 4].

Про необхідність більш широко застосовувати альтернативні запобіжні заходи, зокрема заставу, стверджує й керівництво Верховного Суду Республіки Білорусь. Так, В. Л. Калінкович наголошує на поодиноких випадках застосування застави, тому важливо, щоб цей захід набував поширення, особливо якщо йдеться про ненасильницькі злочини, економічні, злочини проти власності [4]. Солідарна з цією позицією і Генеральна прокуратура Республіки Білорусь [5].

Усе перераховане вище свідчить про те, що Кримінально-процесуальний кодекс Республіки Білорусь (далі – КПК РБ), запровадивши принципові зміни до порядку та умов застосування тримання під вартою як запобіжного заходу, спрямовані на відповідне скорочення сфери його застосування, не вичерпав усіх можливостей, які могли б зробити цей запобіжний захід ефективнішим. Таке завдання, безумовно, вимагає проведення комплексного дослідження, у зв'язку з чим у межах даної публікації доцільно зупинитися лише на окремих аспектах цієї проблематики.

Аналіз норм КПК РБ на сьогодні дозволяє стверджувати про те, що законодавець розглядає виключність застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою лише до окремих категорій підозрюваних або обвинувачених. Так, у 2015 році до ч. 1 ст. 126 КПК РБ були внесені зміни, які стосуються зазначених осіб за окремими злочинами проти порядку здійснення економічної діяльності. Згідно з ч. 1 ст. 432 КПК РБ під час вирішення питання про застосування запобіжного заходу щодо неповнолітніх підозрюваного або обвинуваченого в кожному випадку повинна обговорюватися можливість застосування такого заходу, як взяття неповнолітнього під нагляд. Визнаючи важливість охорони прав і законних інтересів неповнолітніх, уважаємо, що слід більш ретельно розглянути зазначене питання. Очевидно, що потрібно враховувати низку таких факторів, як обвинувачення в скоєнні декількох суспільно небезпечних діянь, наявність у минулому судимості тощо. Про це в цілому йдеться в ч. 2 ст. 117 КПК РБ, однак у ст. 126 КПК РБ подібні положення детальніше не розкрито.

Необхідно погодитися з Р. В. Орловим, що відсутність у законі положень про виключність застосування тримання під вартою до всіх категорій обвинувачених не відповідає вимогам Міжнародного пакту про громадянські та політичні права [1, с. 24].

Через це, ми вважаємо, потрібно використовувати компаративістський підхід та проаналізувати норми, що регламентують відповідні правовідносини в Україні та Республіці Казахстан.

Згідно з ч. 1 ст. 183 КПК України тримання під вартою є виключним запобіжним заходом, який застосовується тільки у випадку, якщо прокурором буде доведено, що жоден із більш м'яких запобіжних заходів не зможе запобігти ризикам, передбаченим статтею 177 КПК України, яка регламентує мету та підстави застосування запобіжних заходів. До того ж у кримінально-процесуальному законі Республіки Білорусь міститься положення про необхідність викладення в постанові про застосування тримання під вартою лише підстав та мотивів, через які виникла потреба у взятті підозрюваного або обвинуваченого під варту (ч. 2 ст. 126 КПК РБ). На наш погляд, вказівка щодо виключності даного запобіжного заходу та відображення в законі вимоги щодо надання доказів необхідності її застосування більшою мірою орієнтує суди на детальний аналіз визначених вимог у вказаній процесуальній нормі.

Поділяємо думку О. Г. Іванової, яка зазначає, що *загальними об'єктами дослідження*, які мають значення для суб'єкта доказування в кримінальному провадженні, є злочин, особа та найближче соціальне оточення обвинуваченого (підозрюваного) (курсив наш. – А. С., Д. П.).

Передбачається, що суб'єкти доказування зобов'язані встановити такі обставини, які:

– свідчать про причетність конкретної особи до скоєння злочину, що інкримінується їй органами попереднього (досудового) розслідування;

- характеризують особу обвинуваченого (підозрюваного) та її найближче соціальне оточення;
- свідчать про те, що обвинувачений (підозрюваний) має намір переховуватися від слідства та суду, перешкоджати встановленню істини та інші [7, с. 74].

Крім того, український законодавець більш детально регламентує питання про можливість застосування тримання під вартою до різних категорій підозрюваних та обвинувачених.

Так, тримання під вартою не може бути застосовано, крім як:

- 1) до особи, яка підозрюється або обвинувачується у скоєнні злочину, за який законом передбачено основне покарання у вигляді штрафу в розмірі понад три тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, – виключно у разі, якщо прокурором, крім наявності підстав, передбачених статтею 177 КПК України, буде доведено, що підозрюваний, обвинувачений не виконав обов'язки, покладені на нього під час застосування іншого, раніше обраного запобіжного заходу, або не виконав у встановленому порядку вимог щодо внесення коштів як застави та надання документа, що це підтверджує;
- 2) до раніше судимої особи, яка підозрюється або обвинувачується у скоєнні злочину, за який законом передбачено покарання у вигляді позбавлення волі на строк до трьох років, – виключно у разі, якщо прокурором, крім наявності підстав, передбачених статтею 177 КПК України, буде доведено, що, перебуваючи на волі, ця особа переховувалася від органу досудового розслідування чи суду, перешкоджала кримінальному провадженню або їй повідомлено про підозру у скоєнні іншого злочину;
- 3) до раніше не судимої особи, яка підозрюється або обвинувачується у скоєнні злочину, за який законом передбачено покарання у вигляді позбавлення волі на строк до п'яти років, – виключно у разі, якщо прокурором, крім наявності підстав, передбачених статтею 177 КПК України, буде доведено, що, перебуваючи на волі, ця особа переховувалася від органу досудового розслідування чи суду, перешкоджала кримінальному провадженню або їй повідомлено про підозру у скоєнні іншого злочину;
- 4) до раніше не судимої особи, яка підозрюється чи обвинувачується у скоєнні злочину, за який законом передбачено покарання у вигляді позбавлення волі на строк понад п'ять років;
- 5) до раніше судимої особи, яка підозрюється або обвинувачується у вчиненні злочину, за який законом передбачено покарання у вигляді позбавлення волі на строк понад три роки;
- 6) до особи, яку розшукують компетентні органи іноземної держави за кримінальне правопорушення, у зв'язку з яким може бути вирішено питання про видачу особи (екстрадицію) такій державі для притягнення до кримінальної відповідальності або виконання вироку.

Аналіз указаної норми, на наш погляд, дає змогу розглянути питання про доцільність імплементації окремих положень й у кримінально-процесуальний закон Республіки Білорусь, наприклад вказівку про наявність або відсутність у суб'єкта злочину судимості в минулому, що більш повно характеризуватиме його особу, наявність колишнього злочинного досвіду та інше.

З метою оптимізації застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою потрібно, як це здійснено, зокрема, в Республіці Казахстан та Україні, законодавчо закріпити альтернативний йому запобіжний захід, який максимально міг би попередити протиправну поведінку підозрюваного або обвинуваченого, водночас не обмежуючи його свободу, можливість працювати та ін. Подібним запобіжним заходом у вказаних державах є застава.

Слід зазначити, що Т. Л. Щербою проведено комплексне дослідження застави як запобіжного заходу в кримінальному процесі Республіки Білорусь. Ученим було запропоновано розглядати заставу як альтернативу триманню під вартою та надано рекомендації щодо законодавчої реалізації цього підходу, сутність якого полягає в тому, що прокурор під час санкціонування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою бере до

уваги можливість застосування до підозрюваного або обвинуваченого застави та за наявності такої можливості робить відмітку в постанові. У свою чергу, органи кримінального переслідування, виголошуючи вказану постанову, роз'яснюють зазначеним особам їхнє право на клопотання про звільнення під заставу та, у разі надходження такого клопотання, повинні визначити розмір застави та постановити про зміну запобіжного заходу за умови, що кримінальна справа змінилася через появу обставин, що виключають застосування застави [6, с. 12].

Погоджуючись з Т. Л. Щербою щодо розгляду застави як альтернативи триманню під вартою, ми все ж не підтримуємо запропонований автором механізм його реалізації. Перш ніж викласти свої пропозиції з вказаного питання, наведемо приклад регламентації таких правовідносин у законодавстві окремих держав.

Так, згідно з ч. 3 ст. 183 КПК України слідчий суддя, суд під час постановлення ухвали про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою зобов'язаний визначити розмір застави, достатньої для забезпечення виконання підозрюваним, обвинуваченим відповідних обов'язків. Кримінальний процесуальний закон України дозволяє судді не виконувати цей обов'язок лише щодо злочину, скоєного із застосуванням насильства або погрозою його застосування; злочину, який спричинив загибель людини; щодо особи, стосовно якої у цьому провадженні вже обирався запобіжний захід у вигляді застави, проте був порушений нею (ч. 4 ст. 183 КПК України).

Подібна регламентація міститься і в КПК Казахстану: слідчий суддя під час складання постанови про санкціонування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою, за виключенням справ про особливо тяжкі злочини, зобов'язаний визначити розмір застави, достатній для забезпечення виконання підозрюваним, обвинуваченим обов'язків, передбачених законом (ч. 8 ст. 148 КПК Республіки Казахстан). Під час складання слідчим суддею, судом постанови про санкціонування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою застава не встановлюється у випадках: 1) підозри, обвинувачення особи в скоєнні навмисних злочинів, які спричинили смерть потерпілого; 2) підозри, обвинувачення особи в скоєнні злочину в складі злочинної групи; терористичних та (або) екстремістських злочинів; особливо тяжких злочинів, передбачених главами 1, 4, 5, 11 та 17 Кримінального кодексу Республіки Казахстан, а також особливо тяжких злочинів, що були скоєні в умовах надзвичайної ситуації або під час масових заворушень; особливо тяжких військових злочинів, які були скоєні у військовий час або в бойовій обстановці; 3) наявність достатніх підстав вважати, що підозрюваний, обвинувачений будуть перешкоджати судочинству або переховуватимуться від слідства та суду; 4) наявність даних про продовження підозрюваним, обвинуваченим злочинної діяльності; 5) порушення підозрюваним, обвинуваченим раніше обраного запобіжного заходу у вигляді застави в кримінальній справі, що розслідується (ч. 9 ст. 148 КПК Республіки Казахстан).

Відповідно до наведених прикладів кримінальним процесуальним законодавством України та КПК Республіки Казахстан встановлено прямий обов'язок слідчого судді (суду) визначити розмір застави та детально регламентовано обставини, за яких зазначені особи звільнені від виконання цього обов'язку. Доповнюючи пропозиції Т. Л. Щерби, що такий порядок слід було б запровадити в кримінальний процес Республіки Білорусь, та з урахуванням того, що в кримінально-процесуальних реаліях Білорусі запобіжний захід, що розглядається, санкціонує прокурор, пропонуємо в ч. 3 ст. 126 КПК РБ визначити обов'язком останнього призначити розмір застави, достатній для забезпечення виконання підозрюваним, обвинуваченим установлених кримінально-процесуальним законом обов'язків. Попри те, що згідно з ч. 1 ст. 124 КПК РБ вид та розмір застави встановлює орган, який здійснює кримінальне провадження, визначення розміру застави прокурором у такому випадку, на наш погляд, не буде суперечити вимогам закону, оскільки тут застава є несамоостійним запобіжним заходом, а лише застосовується як альтернатива триманню під вартою. Уважаємо, що подібний порядок дещо спростить та оптимізує процедуру визначення застави

як альтернативи триманню під вартою, оскільки звільнить підозрюваного та обвинуваченого від додаткового подання клопотання щодо цього, а органи кримінального переслідування – від складання постанови про обрання запобіжного заходу.

У контексті цього питання також слід підтримати О. В. Петрову в тому, що судовий порядок санкціонування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою є кращим та, найголовніше, дозволяє застосувати цей захід більш раціонально, дає змогу зменшити кількість осіб, які перебувають під вартою, у зв'язку з чим у Республіці Білорусь також має бути впроваджено судовий порядок тримання під вартою [2, с. 208].

Висновки. Підсумовуючи викладене вище, слід зазначити, що запобіжний захід у вигляді тримання під вартою є механізмом кримінального процесуального примусу, який потребує особливої уваги з боку законодавця. Зазначена позиція є очевидною, оскільки цей запобіжний захід передбачає тимчасове позбавлення волі особи, яка має процесуальний статус підозрюваного (обвинуваченого) в кримінальному провадженні. Таким чином, оптимізація процесуальних положень, які передбачають застосування такого запобіжного заходу, в тому числі використання застави як альтернативи триманню під вартою, позитивно впливає на функціонування механізму процесуального примусу в кримінальних процесуальних реаліях Республіки Білорусь. Висловлені міркування мають, безумовно, дискусійний характер та не претендують на беззаперечність, детермінуючи подальшу наукову полеміку щодо розглянутого питання.

Список використаних джерел

1. Орлов Р. В. Применение заключения под стражу в качестве меры пресечения на предварительном расследовании в российском уголовном судопроизводстве : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Иркутск, 2008. 247 с.
2. Петрова О. В. Совершенствование порядка применения мер пресечения в современном обществе. URL: https://elib.bsu.by/bitstream/123456789/43601/1/72_%D0%BF%D0%B5%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B0.pdf (дата звернення: 03.09.2020).
3. Савицкая И. Г. Производство по уголовным делам в отношении несовершеннолетних по законодательству Республики Беларусь и Российской Федерации: сравнительно-правовой анализ применения мер пресечения. URL: https://elib.institutemvd.by/bitstream/MVD_NAM/826/1/88.pdf (дата звернення: 03.09.2020).
4. Верховный Суд: Уголовное судопроизводство – это государственный механизм защиты прав граждан, а не лототрон. URL: <https://news.tut.by/economics/210061.html?crnd=64067> (дата звернення: 03.09.2020).
5. Генеральный прокурор Республики Беларусь Александр Конюк выступил на открытии международной научно-практической конференции. URL: <http://www.prokuratura.gov.by/ru/info/sobytiya-i-gopriyatiya/generalnyuprokuror-respubliki-belarus-aleksandr-konyuk-vystupil-na-otkrytii-nauchno> (дата звернення: 03.09.2020).
6. Щерба Т. Л. Залог как мера пресечения в уголовном процессе : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Минск, 2013. 25 с.
7. Орлова О. Г. Уголовно-процессуальное производство по избранию судом меры пресечения: уголовно-процессуальная форма и особенности доказывания : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Красноярск, 2019. 203 с.
8. Конвенция о защите прав человека и основных свобод. URL: <https://precedent.in.ua/2015/11/16/konventsyya-po-pravam-cheloveka-konvents/> (дата звернення: 03.09.2020).

References

1. Orlov, R. V. (2008). *Primenenie zaklyucheniya pod strazhu v kachestve mery presecheniya na predvaritel'nom rassledovanii v rossijskom ugovnom sudoproizvodstve* [The use of detention as a preventive measure in the preliminary investigation in Russian criminal proceedings] : dis. ... kand. yurid. nauk : 12.00.09. Irkutsk. 247 s. [in Russian].
2. Petrova, O. V. *Sovershenstvovanie poryadka primeneniya mer presecheniya v sovremennom obshchestve* [Improving the procedure for applying preventive measures in modern society]. URL: https://elib.bsu.by/bitstream/123456789/43601/1/72_%D0%BF%D0%B5%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B0.pdf (data zvernennia: 03.09.2020) [in Russian].

3. Savickaya, I. G. *Proizvodstvo po ugovnym delam v otnoshenii nesovershennoletnih po zakonodatel'stvu Respubliki Belarus' i Rossijskoj Federacii: sravnitel'no-pravovoj analiz primeneniya mer presecheniya* [Proceedings in criminal cases against minors under the legislation of the Republic of Belarus and the Russian Federation: a comparative legal analysis of the application of preventive measures]. URL: https://elib.institutemvd.by/bitstream/MVD_NAM/826/1/88.pdf (data zvernennia: 03.09.2020) [in Russian].
4. Verhovnyj Sud: *Ugolovnoe sudoproizvodstvo – eto gosudarstvennyj mekhanizm zashchity prav grazhdan, a ne lototron* [Supreme Court: Criminal justice is a state mechanism for protecting the rights of citizens, not a lottery drum]. URL: <https://news.tut.by/economics/210061.html?crnd=64067> (data zvernennia: 03.09.2020) [in Russian].
5. General'nyj prokuror Respubliki Belarus' Aleksandr Konyuk vystupil na otkrytii mezhdunarodnoj nauchno-prakticheskoy konferencii [Prosecutor General of the Republic of Belarus Alexander Konyuk spoke at the opening of the international scientific and practical conference]. URL: <http://www.prokuratura.gov.by/ru/info/sobytiya-i-ropriyatiya/generalnyyprokuror-respubliki-belarus-aleksandr-konyuk-vystupil-na-otkrytii-nauchno> (data zvernennia: 03.09.2020) [in Russian].
6. SHCHerba, T. L. (2013). *Zalog kak mera presecheniya v ugovnom processe* [Bail as a preventive measure in criminal proceedings] : avtoref. dis. ... kand. yurid. nauk : 12.00.09. Minsk. 25 s. [in Russian].
7. Orlova, O. G. (2019). *Ugolovno-processual'noe proizvodstvo po izbraniyu sdom mery presecheniya: ugovno-processual'naya forma i osobennosti dokazyvaniya* [Criminal procedure for the selection by the court of a measure of restraint: the criminal procedure form and features of proof] : dis. ... kand. yurid. nauk : 12.00.09. Krasnoyarsk. 203 s. [in Russian].
8. *Konvenciya o zashchite prav cheloveka i osnovnyh svobod* [Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms]. URL: <https://precedent.in.ua/2015/11/16/konventsyya-po-pravam-cheloveka-konvents/> (data zvernennia: 03.09.2020) [in Russian].

Samko Andriy,
Master of Law
(Academy of the Interior Ministry of the Republic of Belarus, Minsk)

Pilipenko Dmytro,
PhD in Law
(Donetsk Law Institute, MIA of Ukraine, Kryvyi Rih)

TAKING INTO CUSTODY IN THE CRIMINAL PROCESS OF THE REPUBLIC OF BELARUS: IMPROVING REGULATIONS AND ISSUES OF PROOF (COMPARATIVE LEGAL ANALYSIS)

The article analyzes the peculiarities of applying a measure of procedural coercion in the form of detention in the criminal procedural legislation of the Republic of Belarus, as well as in the criminal process of Ukraine and the Republic of Kazakhstan. The positions of scientists in the field of criminal procedure, who conducted research on this issue, are analyzed. The key positions of the proceduralists regarding the basic regulatory aspects of the application of a preventive measure in the form of detention are considered. Attention is focused on the fundamental provisions of the functioning of the system of procedural compulsion and the application of a preventive measure in the form of detention in custody in particular. The analysis of the positions of the legislators of the Republic of Belarus, the Republic of Kazakhstan and Ukraine regarding the issue of normative regulation of the procedure for applying a measure of procedural coercion in the form of detention is carried out. The authors of the article emphasize the key aspect of the preventive measure in the form of detention in the form of its extraordinary impact on the observance of human and civil rights and freedoms in criminal proceedings. This circumstance is especially relevant in respect of the right of participants in criminal proceedings to freedom and personal inviolability. In this regard, theoretical concepts are considered and the content of international law on this issue is analyzed. The practical feasibility and normative possibility of using other, more humane methods of influencing suspects accused in criminal proceedings are analyzed. The article focuses on the normative procedure for the application of bail as an alternative procedural measure of isolating a person during detention in the legislation of the above states. The article analyzes the procedural features of the normative regulation of the use of pledge in the legislation of Ukraine and the Republic of Kazakhstan. The author's position on these issues, as well as proposals for optimizing the criminal procedural legislation of the Republic of Belarus regarding the regulation of the use of detention are formulated.

Key words: criminal process; detention; preventive measures; proof; criminal prosecution bodies.

Надійшла до редколегії 08.11.2020